

वस्तुगत प्रश्नोत्तर

विषयगत प्रश्नोत्तर

- युरोकप २०२० मा कति राष्ट्रको सहभागिता रहेको छ ?
२४।
युईएफएले चार वर्षअघि नै सहभागी देशको सङ्ख्या १६ बाट २४ पुर्याउने निर्णय गरेको।
११ देशका ११ सहर्मा युरोकप २०२० सञ्चालन भएको।
- मिस युनिभर्स-२०२० को उपाधि जित्ने सुन्दरी को हुन् ?
एन्ड्रिया मेजा (मैक्सिको)।
६९औँ संस्करणको मिस युनिभर्स प्रतिस्पर्धामा सहभागी ७३ देशका सुन्दरीलाई पछाडि पार्दै २६ वर्षीया सम्पदवेयर इन्जिनियर एन्ड्रियाले सो उपाधि जितेकी।
सन् २०२१ मे १६ मा सम्पन्न प्रतियोगितामा ब्राजिलकी जुलिया गामा फस्ट र फेरुकी ज्यानिक मासेटा सेकेन्ड ररअप भएका।
- चलचित्र क्षेत्रको विश्वकै प्रतिष्ठित ओस्कार एकेडेमी अवार्डको ९३औँ संस्करणमा सर्वोत्कृष्ट चलचित्र कत घोषित भयो ?
नोम्याडल्यान्ड।
सर्वोत्कृष्ट घोषित अन्य विधा/कलाकार
सर्वोत्कृष्ट अभिनेता : एथनी हकिन्स (द फादर)
सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री : फ्रान्सेस म्याक डोरम्यान्ड (नोम्याडल्यान्ड)
सर्वोत्कृष्ट निर्देशक : लो भाओ (नोम्याडल्यान्ड)
सर्वोत्कृष्ट सहअभिनेता : डेमियल कलुया (जुडस एन्ड द ब्ल्याक मसिह)
सर्वोत्कृष्ट सहअभिनेत्री : युन यु जङ (मिनारी)
सर्वोत्कृष्ट गीत : 'फाइद फर यू' बोलको गीत (जुडस एन्ड द ब्ल्याक मसिह)
सर्वोत्कृष्ट अन्तर्राष्ट्रिय फिचर फिल्म अवार्ड : एनोदर राउन्ड
सर्वोत्कृष्ट एनिमेटेड फिचर फिल्म : सोल
सर्वोत्कृष्ट एनिमेटेड सर्ट फिल्म : डफ एनिमिड ह्यापन आई लभ यू
सर्वोत्कृष्ट लाइभ एक्सन आर्ट फिल्म : द डिस्टेन्ट स्ट्रेन्जर्स
सर्वोत्कृष्ट डकुमेन्ट्री सर्ट सञ्केत : कोलेट
सर्वोत्कृष्ट डकुमेन्ट्री फिचर फिल्म : माई अक्टोपस टिचर
सर्वोत्कृष्ट एडप्टेड स्क्रिन प्ले : द फादर
सर्वोत्कृष्ट छायाकार : एरिक मेसेर्स मिडट (चलचित्र : म्याक)
सर्वोत्कृष्ट भिजुअल इफेक्ट : चलचित्र टेनेट
सर्वोत्कृष्ट सम्पादन एवम् ध्वनि : चलचित्र साउन्ड अफ मेटल
- साइप्रसमा पहिलो महिला सभासुब्ब बन्न सफल राजनीतिज्ञ को हुनुहुन्छ ?
अन्निटा डिमेटिओ।

- इन्फ्यासन भन्नाले के बुझिन्छ ?
लगातार मूल्यवृद्धि हुँदै जानुक्रम वा अवस्था।
- राष्ट्र बैङ्कद्वारा विक्रम संवत् २०७८ वैशाख ८ मा प्रकाशित प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीसम्बन्धी प्रतिवेदनअनुसार हाल नेपालमा कुल वैदेशिक लगानी कति छ ?
एक खर्ब ८२ अर्ब ९१ करोड ९६ लाख।
कुल विदेशी लगानीमध्ये चुक्ता पुँजी ८८ अर्ब (४८.२ प्रतिशत), सञ्चितीका रूपमा ७८ अर्ब (४२.८ प्रतिशत) तथा ऋणका रूपमा १६ अर्ब (९ प्रतिशत) रहेको।
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीमा सबैभन्दा धेरै हिस्सा (३० प्रतिशत) भारतको रहेको। भारतपछि चीनको हिस्सा १५ प्रतिशत रहेको। मुलुकमा विदेशी लगानी भित्रिने तेश्रो ठूलो मुलुक 'टधाक्स हेवन' सेन्ट किट्स एन्ड नेभिस रहेको। नेपालमा हालसम्म त्यस मुलुकको लगानी २४ अर्ब ९३ करोड (कुल विदेशी लगानीको १३.६ प्रतिशत) रहेको। सोपश्चात् नेपालमा लगानी हुने प्रमुख मुलुकमा आयरल्यान्ड, सिङ्गापुर, अस्ट्रेलिया, युएई, बङ्गलादेश, दक्षिण कोरिया, अमेरिकालगायतका मुलुक रहेका। तर, कुल वैदेशिक लगानीमा ती कुनैको पनि हिस्सा १० प्रतिशतभन्दा माथि नरहेको।
प्रतिवेदनअनुसार मुलुकमा हालसम्म ५३ मुलुकबाट विदेशी लगानी भित्रिएको।
- पुँजी बजारको नियमन निकायका रूपमा नेपाल धितोपत्र बोर्डको स्थापना कहिले भएको हो ?
विसं २०५० जेठ २५।
- सन् १९८७ मा ब्रुटल्यान्ड आयोगद्वारा पेस गरिएको प्रतिवेदनको नाम के हो ?
हाम्रो साभा भविष्य।
- नेपाल विश्व संरक्षण सङ्घ (आईयूसीएन) को सदस्य कहिले भएको हो ?
सन् १९७३।
- फाउन्टेन पेनको आविष्कार वाटरमेनले गरेका हुन् भने हवाईजहाजको आविष्कार कसले गरेका हुन् ?
ओरिभिल राइट र विलभर राइट।
- टाइटानिक नामक समुद्री जहाज कहिले दुर्घटनाग्रस्त भएको थियो ?
सन् १९१२ अप्रिल १५।
(सन् १९१२ अप्रिल १० मा बेलायतको साउथ ह्याम्पटनबाट न्युयार्कका लागि प्रस्थान गरेको सो जहाज चार दिनको यात्रापछि १४ अप्रिलमा एक ठूलो हिमशिलामा ठोकिएर डुब्दा १५ सयभन्दा बढी यात्रुको निधन भएको थियो। टाइटानिक त्यो बेलाका समुद्री जहाजमध्ये सबैभन्दा सुविधासम्पन्न र विलासी रहेको बताइन्छ। योमा अहिले साँही विश्वविख्यात जहाज 'टाइटानिक'को प्रतिकृति बनाउन थालिएको छ।)
- चितवनको माडीस्थित अयोध्यापुरीमा राम, सीता, लक्ष्मण र हनुमानको मूर्ति कहिले स्थापना गरिएको हो ?
विसं २०७८ वैशाख ८।
ती मूर्ति रामनवमीको दिन पारेर वैशाख ८ मा प्राणप्रतिष्ठा गरिएको।
भरतपुरदेखि फन्डे ४५ किलोमिटर दक्षिण-पश्चिममा रहेको माडी नगरपालिका-९ स्थित गणेशगुञ्जमा मन्दिर निर्माण गरी मूर्ति राखिएको।
- सन् २०२२ को शीतकालीन ओलम्पिक खेलकुद प्रतियोगिता कहाँ हुने भएको छ ?
बेइजिङ, चीन।
- स्युदेबि पृथ्वी कति किलोमिटर टाढा रहेको छ ?
१४ करोड ८८ लाख किमि।
- विश्वको सबैभन्दा अलौ एन्जेल नामक भरना कहाँ रहेको छ ?
दक्षिण अमेरिकाको भेनेजुएला।
- विश्वको सबैभन्दा गहिरो सागर कुन हो ?
क्यास्पियन सागर।
- विसं २०७८ वैशाखमा सम्पन्न नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय चलचित्र महोत्सव (निफामा राष्ट्रिय फिचर फिल्मको अवार्ड कुन चलचित्रले जित्यो ?
आमाबान्डी।
(पुरस्कार राशि : रु. १ लाख)।
त्यसैगरी, गौतम बुद्ध अवार्ड १५ सय डलरसहित भारतीय फिल्म डिकसनेरीले जितेको।
- 'महभूमिको हीरा' भनेर चिनिने राष्ट्र कुन हो ?
लिबिया।
- टाई लगाउने चलन कुन देशबाट सुरु भएको हो ?
फ्रान्स।
- सार्कोजी नीति तर्जुमा गर्ने कार्य कुन अड्डाले गर्छ ?
मन्त्रिपरिषद्।
- सूचनाको हकसम्बन्धमा अभ्यास गर्ने विश्वको पहिलो राष्ट्र कुन हो ?
स्वीडेन।
स्वीडेनले सन् १७६६ मा सूचना पहुँचका लागि संविधानमै व्यवस्था गरेको।
संयुक्त राष्ट्रसङ्घले स्थापनाको दोस्रो वर्षमै सन् १९४६ मा पारित गरेको प्रस्ताव ५९ (१) मा सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्था रहेको।
संयुक्त राज्य अमेरिकाले सन् १९६६ मा सूचनाको हकको कानून बनाई लागू गरेको।
सूचनाको अधिकारमा युरोपेली सङ्घले सन् १९८० को दशकमा सदस्य राष्ट्रलाई तिनीहरूका सार्वजनिक संस्थालाई निर्देश गरेको।
- राजधानीमा आयोजित नयाँ नेपाल अफ्रिका फिल्म फेस्टिभल २०२१ मा उत्कृष्ट वृत्तचित्रको उपाधि कुन चलचित्रले जित्यो ?
सहायक श्रीमान् (को हजबन्ड)।
गणेश पाण्डेद्वारा निर्देशित तथा शारदा गैरेनिर्मित बहुपतिप्रथामा आधारित वृत्तचित्र सहायक श्रीमान् उत्कृष्ट ठहरिएको।
कथानक फिल्मतर्फ आमा (हिमाल उग्रैनिर्देशित तथा भूपेन्द्र कुमार खड्का निर्मित) उत्कृष्ट घोषित भएको। फिल्म वृद्ध आमाबुवालाई वृद्धाश्रममा राखेको कथामा आधारित रहेको।
प्रस्तुतकर्ता : टडुक केसी

शासनको अवधारणात्मक पक्ष

- सङ्घटित अपराध भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपालमा सङ्घटित अपराधको निवारणका लागि प्रयास छोटकरीमा चर्चा गर्नुहोस्।
गैरकानुनी गतिविधिमार्फत संलग्न व्यक्तिको समूहबाट हुने अपराधिक कार्यलाई सङ्घटित अपराध भनिन्छ। यो अपराधजन्य कार्य गर्ने व्यक्तिको समूह हो, जसले आपसमा मिलेर सङ्घटित रूपमा चोरी, ठगी, डकैती, फिरोतीका लागि अपहरण गर्ने, भ्रष्टाचार गर्ने, सम्पत्ति शुद्धीकरण गर्ने, आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी गर्नेलगायतका अपराधिक कार्य गर्छन्। यो तीन वा तीनभन्दा बढी व्यक्तिले आपसी समन्वयद्वारा गर्ने विध्वंससात्मक कार्य पनि हो। जसमा हातहतियार वा विस्फोटक पदार्थ प्रयोग गरी नागरिकको जिउ-ज्यान तथा सार्वजनिक एवम् निजी सम्पत्तिको तोडफोड गर्ने, क्षति गर्ने जस्ता कार्य पनि पर्छन्।
यस्ता अपराधको निवारणका प्रयास
नेपालमा सङ्घटित अपराधको निवारणका लागि कानुनी, संस्थागत व्यवस्थालगायत अन्य विविध प्रयास गरिएको छ। जसलाई निम्नअनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छः
क. कानुनी व्यवस्थाः
- सङ्घटित अपराध निवारण ऐन-२०७०
- भ्रष्टाचार निवारण ऐन-२०५९
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन-२०६४ र नियमावली-२०७३
ख. संस्थागत व्यवस्थाः
- भ्रष्टाचारको अनुसन्धान र तहकिकात गर्नका लागि अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग,
- अपराधजन्य कार्यबाट प्राप्त सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यको अनुसन्धान र तहकिकात गर्नका लागि सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग,
- भ्रष्टाचार, सम्पत्ति शुद्धीकरण र आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यवाहकका अन्य सङ्घटित अपराधको अनुसन्धान र तहकिकात गर्नका लागि नेपाल प्रहरी र अन्तर्गतका जिल्ला प्रहरी कार्यालय,
- भ्रष्टाचार, सम्पत्ति शुद्धीकरण र आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यको मुद्दाको कारवाही र किनारा गर्न विशेष अदालत र शीवाहकका अन्य सङ्घटित अपराधका मुद्दाको कारवाही र किनारा गर्न जिल्ला अदालत,
ग. अन्य विविध व्यवस्थाः
आपराधिक समूह स्थापना गर्न नहुने व्यवस्था,
- भ्रष्टाचार, सम्पत्ति शुद्धीकरण, आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानीलगायतका अन्य सबै सङ्घटित अपराध गरेमा कसूरअनुसार सजायको व्यवस्था,
- सङ्घटित अपराध कसुर गर्ने व्यक्तिलाई क्षतिपूर्ति भराउने व्यवस्था,
- सङ्घटित अपराधको आरोप लागेको व्यक्तिलाई अपराध अनुसन्धानका लागि देहायवर्गमाजिमको कार्य गर्न सकिने व्यवस्था छः
- सम्पत्ति रोक्का राख्न सकिने,
- कारोबारको विवरण माग्ने वा कारोबार वा खाता रोक्का राख्न सकिने,
- राहदानी रोक्का राख्न सकिने,
- टेलिफोन वा सञ्चारको विवरण माग गर्न सकिने,
- अदालतको अनुमति लिई हिरासतमा राख्न सकिने।
- शासनको अवधारणात्मक पक्षमाथि चर्चा गर्नुहोस्। साथै, शासनका आधारभूत पक्षलाई दृष्टिगत गर्दै नेपालको मौजूदा शासन प्रणालीमाथि विश्लेषणात्मक टिप्पणी गर्नुहोस्।
देशको रक्षा, प्रतिकक्षा, विकास निर्माण, विदेशी सम्बन्ध विस्तार, वस्तु तथा सेवा प्रवाहलगायत जनहितका कार्य गर्न मुलुकमा राजनीतिक एवम् प्रशासनिक प्रणालीको आवश्यकता पर्छ। यही कार्यका लागि शासनको अवधारणा विकसित भएको हो। यसले मुलुकमा आर्थिक सामाजिक रूपान्तरणका लागि सरकार सञ्चालन गर्ने, प्रशासनको व्यवस्थापन गर्ने गर्छ। विगतमा राज्य सञ्चालनमा सरकारी निकाय एकल पात्रका रूपमा मात्र रहने, निर्दयान एवम् नियन्त्रणमा शासन सञ्चालन हुने र राज्य प्रणाली असमावेशी प्रकृतिको हुने गर्थ्यो। हाल शासन सञ्चालनमा बहुपात्रको उपस्थिति र तिनको भूमिका प्रस्ट भएको छ। नियमन, सहजीकरण एवम् समन्वयका कार्य सरकारले गरेको छ। निजी क्षेत्रले वस्तु तथा सेवा प्रवाह, रोजगारी सिर्जनालगायतका कार्य गरेको छ र सरकार, निजी क्षेत्रलगायत अन्य पात्रको सहकार्य हुने गरेको छ र सरकारी राज्य संरचना समावेशी हुने गरेको छ र यसलाई शासनको नवीन अवधारणाका रूपमा पनि बुझ्न सकिन्छ। शासन एक गतिशील अवधारणा हो। यो निश्चित विधि, प्रक्रिया एवम् सर्वस्वीकार्य मापदण्डका आधारमा सञ्चालन हुने गर्छ। जवाफदेहिता, पारदर्शिता एवम् सरोकारवालाको सार्थक सहभागिता शासन सञ्चालनको आधारभूत पक्ष हुन्।
नेपालको मौजूदा शासन प्रणाली
शासनका आधारभूत पक्षले खासगरी प्रशासनलाई नेतृत्व गर्ने मुलुकको राजनीतिक प्रणाली, कानुनी शासन, स्वतन्त्र न्यायपालिका, बालिग मताधिकार, प्रेस स्वतन्त्रता, समावेशितालगायतका विषय समेटेछ। यिनै पक्षलाई दृष्टिगत गर्दै नेपालको मौजूदा शासन प्रणालीमाथि निम्नानुसार विश्लेषणात्मक टिप्पणी गर्न सकिन्छः
सङ्घीय शासन प्रणाली
नेपाल बहुजातीय, बहुधार्मिक, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक एवम् भौगोलिक विविधतायुक्त देश हो। मुलुकमा भएका सबै विभेदको अन्त्य गरी विविधताबीच एकता कायम गर्दै देशमा अग्रगामी परिवर्तन गर्न नेपालमा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था अवलम्बन गरिएको छ। नेपालको संविधानले संवैधानिक राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको व्यवस्था गर्दै कार्यकारी प्रधानमन्त्रीको परिकल्पना गरेको छ। मुलुकलाई सङ्घीय राज्यमा रूपान्तरण गरेर सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको सरकार सञ्चालनमा रहेको छ।
समावेशिता
नेपालको शासन समावेशी छ। राजनीतिक, कूटनीतिक एवम् प्रशासनिक तहमा समावेशी छ। निजामती सेवा ऐन-२०४९ ले आरक्षणको व्यवस्था गरी नेपालको निजामती सेवालाई पनि समावेशी बनाएको छ।
बहुपात्रको संलग्नता
नेपालमा सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागिता र स्वतन्त्र विकासमार्फत अर्थतन्त्र सुदृढ गर्ने, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको लगानी र भूमिकालाई जवाफदेही र पारदर्शी बनाउनेलगायतका संवैधानिक नीतिले राज्य प्रणालीमा बहुपात्रको संलग्नता सुनिश्चित गरेको छ। विकासमा सबै क्षेत्रको लगानी स्वीकार गरिएको छ। निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्र अहिले विकासको हिस्सेदार बनेका छन्।
शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन
नेपालको संविधानले कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकाको कार्य
- पृथक गरी आपसी स्वतन्त्रता, समन्वय तथा सन्तुलनमा कार्य गर्ने व्यवस्था गरेको छ। शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलनलाई राज्य सञ्चालनको आधार मानिएको छ।
विधिको शासन
कानूनको दृष्टिमा सबै नागरिक समान हुने, कानूनको प्रयोगमा भेदभाव नगर्ने समानताको हक, स्वतन्त्रताको हकलगायतका मौलिक हकको व्यवस्था, प्रचलित कानूनको पालना, कानूनवर्माजिम सेवा प्रवाहलगायतका व्यवस्था गरेर नेपालमा विधिको शासन अवलम्बन गरिएको छ।
मौलिक हक तथा मानवअधिकार
नेपालको संविधानले नागरिका राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक एवम् सांस्कृतिक अधिकारजस्ता सबै पक्षलाई समेटेटी रोजगारी, शिक्षा, स्वास्थ्य, सञ्चार, स्वाहालगायतका ३१ वटा मौलिक हकको व्यवस्था गरेको छ। राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगको संवैधानिक व्यवस्था गरेर मानव अधिकारको सम्मान र संरक्षण गरिएको छ।
आवधिक निर्वाचन
प्रत्येक पाँच वर्षमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा निर्वाचन हुने व्यवस्था छ। स्वच्छ र निष्पक्ष निर्वाचनका लागि संविधानमा निर्वाचन आयोगको व्यवस्था छ। १८ वर्षको उमेरमा आफ्नो जनप्रतिनिधि छनोटका लागि मतदान गर्न पाउने बालिग मताधिकारको व्यवस्था छ।
पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता
नेपालको सञ्चारमाध्यम पूर्ण स्वतन्त्र छ। समाचार प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न पूर्णप्रतिबन्ध नलागाइने, सञ्चारमाध्यम अवरुद्ध, बन्द एवम् जफत नगर्ने संवैधानिक व्यवस्था छ। सूचनाको हकसम्बन्धी संवैधानिक, कानुनी एवम् संस्थागत व्यवस्था गरेर नेपालमा पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रताको प्रत्याभूत गरिएको छ।
सार्वजनिक उत्तरदायित्व
नेपालमा सार्वजनिक पदका जिम्मेवार व्यक्तिले आफूले गरेका निर्णय तथा कामकारवाहीप्रति जवाफदेही हुनुपर्ने कानुनी व्यवस्था छ। शासन सञ्चालनमा उत्तरदायित्व पूरा गर्नुपर्ने व्यवस्थाले सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता अभिवृद्धिमा सहयोग पुगेको छ।
पारदर्शिता
नेपालमा सुशासन ऐन, नियमको व्यवस्था, सार्वजनिक सुनुवाइ, कार्यप्रगति विवरण सार्वजनिक, वेबसाइटको व्यवस्था, नागरिक बडापात्र, जनगनासो सम्बोधनलगायतका व्यवस्थाले सरकारी कार्यप्रणालीमा नागरिकको पहुँच बढाएको छ। सेवा प्रवाहमा हुने हिल्लासुन्ती, अनियमितताजस्ता पक्षमा सुधार आएको छ।
नेपालको मौजूदा शासन प्रणालीमा उपरोक्त सकारात्मक व्यवस्था भए पनि अझ धेरै विषयमा सुधार गर्नुपर्नेछ। खासगरी राजनीतिक स्थिरता, राजनीतिक एवम् प्रशासनिक अखिल संस्कारको विकास, सुशासन, सदाचार, रोजगारी सिर्जना, गरिवी निवारण, मानव विकास, आधुनिक प्रविधिको विकास र प्रयोग, सरकारी कार्यालयमा स्वतःस्फूर्त रूपमा सेवा प्रवाह हुने संरचना र प्रणालीको विकासलगायतका शासन प्रणालीका हरेक क्षेत्रमा सुधार गरी समृद्ध नेपाल : सुखी नेपालीको राष्ट्रिय लक्ष्य पूरा गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- पारदर्शिताले राज्य व्यवस्थालाई कसरी बलियो बनाउँछ ?
पारदर्शिता खुलापन हो। यसले कार्यालयमा भए-गरेका सबै निर्णय तथा कार्यमा सरोकारवालाको सहज पहुँच तथा संलग्नताको सुनिश्चित गर्छ। यसबाट भ्रष्टाचार तथा अनियमितता रोक्न सहयोग पुग्छ। जब सार्वजनिक निकायका सबै कामकारवाहीमा खुलापन आउँछ, तब नागरिकमा विश्वास बढ्दै जान्छ। जब नागरिकमा राज्यप्रति विश्वास बढ्दै जान्छ, तब नागरिक राज्यलाई सहयोग गर्न तयार हुन्छन्। पारदर्शिताले देहायवर्गमाजिम सहयोग गरेर राज्य व्यवस्थालाई अर्थ थप बलियो बनाउँछः
सार्वजनिक प्रशासनबाट हुन सक्ने विकृति, हिल्लासुन्ती, अनियमितता एवम् भ्रष्टाचारमा नागरिक निगरानी बढाएर,
विकास निर्माणकाथामा नागरिक सहभागिता गराएर,
मुलुकको राजनीतिक, आर्थिक, प्रशासनिक, सामाजिकलगायतका सबै क्षेत्रमा दक्षिणाका समस्या सम्बोधन गराई राज्य र नागरिकबीच अखिल सम्बन्ध विकास गरेर,
सार्वजनिक सुनुवाइमा सक्रिय एवम् सार्थक सहभागिता बढाएर,
नागरिक बडापात्र प्रभावकारी कार्यन्वयन गराएर,
नागरिकको गुनासो समयमै सुनुवाइ गराएर,
सामाजिक परीक्षण एवम् सामाजिक उत्तरदायित्व प्रवर्द्धन गराएर,
कम लागतमा गुणस्तरीय सार्वजनिक सेवा प्रवाह गराएर,
नयाँ-नयाँ सूचना प्रविधिको प्रयोग गर्न सकारात्मक सहयोग गराएर।
- नेपालमा कति प्रकारका राहदानीको व्यवस्था छ ?
विदेशमा भ्रमण जाने नेपाली नागरिकलाई जारी गरिने राहदानीलाई व्यवस्थित र नियमित गर्न तर्जुमा गरिएको राहदानी ऐन-२०७६ र नियमावली-२०७७ ले नेपालमा निम्न चारप्रकारका राहदानीको व्यवस्था गरेको छः
कूटनीतिक राहदानी
सरकारी कामको सिलसिलामा वा विशेष कामका लागि विदेश भ्रमणमा जाने तोकिएवर्गमाजिमका पदाधिकारीलाई सम्बन्धित मन्त्रालय, संवैधानिक निकाय वा सचिवालयबाट निर्णय वा सिफारिस भई आफ्मा राहदानी विभागले कूटनीतिक राहदानी जारी गर्ने व्यवस्था छ। बढीमा १० वर्षसम्म बहाल अवधि हुने यो राहदानी सिम्रिक रातो रङको हुने व्यवस्था छ।
विशेष राहदानी
नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा कुनै सरकारी निकायबाट मनोनयन भई सरकारी काम, अध्ययन, अध्ययन भ्रमण वा तालिमको सिलसिलामा विदेश भ्रमणमा जाने, तोकिएवर्गमाजिमका पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई सम्बन्धित निकायबाट निर्णयसहित लेखी आएमा राहदानी विभागले विशेष राहदानी जारी गर्ने व्यवस्था छ। बढीमा १० वर्षसम्म बहाल अवधि हुने यो राहदानी आकारो नीलो रङको हुने व्यवस्था छ।
सर्मिस राहदानी
विदेशस्थित नियोगमा खटिँदै जाने राजदूत, स्थायी प्रतिनिधि, विशेष प्रतिनिधि, महावाणिज्यदूत तथा राजपत्राङ्कित तहका कर्मचारीको साथमा जाने निजी सहयोगी र श्रेणीबिहीन कर्मचारीलाई मन्त्रालयबाट लेखी आएमा राहदानी विभागले सर्मिस राहदानी जारी गर्ने व्यवस्था छ। बढीमा पाँच वर्षसम्म बहाल अवधि हुने यो राहदानी सुन्तला रङको हुने व्यवस्था छ।
साधारण राहदानी
नेपाली नागरिकलाई राहदानी विभागले साधारण राहदानी जारी गर्ने व्यवस्था छ। १० वर्षसम्म बहाल अवधि हुने यो राहदानी चकलेटी खैरो रङको हुने व्यवस्था छ।
प्रस्तुतकर्ता : हेमचन्द्र शर्मा